

Opinnäytetyö (AMK)
Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Yrityksen tietoliikenne ja tietoturva
2014

Eeva Leskinen

LAKI TEKIJÄNOIKEUDESTA

– Audiotuotantoon liittyvät lainkohdat

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Tietojenkäsittely | Yrityksen tietoliikenne ja tietoturva

Toukokuu 2014 | 43 sivua

Esko Vainikka

Eeva Leskinen

LAKI TEKIJÄNOIKEUDESTA – AUDIOTUOTANTOON LIITTYVÄT LAINKOHDAT

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, millainen tekijänoikeuslaki audiotuotannossa pätee nykypäivänä. Tietoa voivat hyödyntää niin yksityiset henkilöt kuin yrityksetkin ja työssä tullaan selvittämään erinäisiin ryhmittymiin kohdistuvat taloudelliset säädökset. Työssä on esitely Teoston toimintaa sekä esitellään mielipidehaastatteluiden tuloksia.

Työssä lukija johdatetaan tekijänoikeuslaissa oleviin kohtiin, joita sovelletaan audiotuotannossa. Työn tuloksina esitellään mielipiteitä ja kantoja haastatteluista sekä kyselyistä saaduista vastauksista. Lain ollessa muuttuva, kannattaa huomioida, että työssä oleva tieto voi työn valmistumisesta kuluneen kohtalaisen ajan kuluttua olla vanhentunutta, jolloin tietojen paikkansapitävyys tulee tarkistaa lakiin keskittyivistä kirjoista tai www-sivuilta.

ASIASANAT:

Tekijänoikeuslaki, laki, lainsäädäntö, audiotuotanto, musiikki, Teosto, säädös, Finlex, Suomen laki.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business Information Technology | Business Data Communications and Information Security

May 2014 | 43 pages

Esko Vainikka

Eeva Leskinen

LAW OF COPYRIGHT – SECTIONS OF LAW RELATING TO AUDIO PRODUCTION

The aim of the present bachelor's thesis is to study the current copyright law on audio production. The results of this thesis can be exploited by private people and businesses, as the thesis discuss the financial enactments directed to various groups. This thesis also presents information about the Teosto group and discusses the results opinion interviews.

This thesis introduces selected sections of the copyright law, which are applied in audio production. As the results of the thesis, this document contains opinions and views from the answers from interviews and queries. As the legislation changes, information provided by the thesis can become outdated some time after the completion of this thesis, and thus the accurateness of information should be checked on the internet or from the statute books.

KEYWORDS:

Copyright, law, legislation, audio production, music, Teosto, enactment, Finlex, law in Finland.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 TEKIJÄNOIKEUSLAIN SISÄLTÖ	7
3 ERI TAHOIHIN KOHDISTUVIA TALOUDELLISIA SÄÄNNÖKSIÄ	21
3.1 Tekijät	21
3.2 Käyttäjät	23
4 VUODEN 2013 KANSALAISALOITE	25
5 TEOSTO RY JA SEN TOIMINTA	27
5.1 Organisaatio	27
5.2 Ekoystävällisyys	28
5.3 Tulos vuodelta 2012	28
6 KANNANOTTOJA NYKYISEEN TEKIJÄNOIKEUTEEN	30
7 OMAT PÄÄTELMÄT	40
LÄHTEET	42

1 JOHDANTO

Musiikki on aina ollut minulle yksi maailman tärkeimmistä asioista ja sen merkitys kasvaa minulle joka hetki suuremmaksi, olenhan itse muusikko ja taiteilija. Kolmantena tutkintovuoteni minulla heräsi mielenkiinto myös lakitekstejä kohtaan. Kun koitti hetki, jolloin opinnäytetyön aihe tuli päättää, tiesin että haluan opinnäytetyöni aiheen jollain tavalla liittyvän musiikkiin. Tällöin keksin yhdistää laki-asiat sekä musiikin ja oivalsin, että tekijänoikeuslaista saa mainion aiheen. Koin tämän aiheen tuovan minulle suurimman henkilökohtaisen hyödyn.

Tästä opinnäytetyöstä olen suunnittelusta lähtien aikonut luoda sellaisen, että jokainen henkilö, niin yrittäjä kuin yksityinen henkilökin, voi käyttää tätä opinnäytetyötä suuntaa antavana oppaanaan niin kauan kuin siinä oleva tieto on hyödynnettävissä, sillä lakien pykälät ovat muuttuvaisia. Haluan kuitenkin huomioida erään ryhmän erityisellä tavalla, koska tähän ryhmään kuuluvat kaikki musiikkituotannolle oleelliset ja tärkeimmät henkilöt: muusikot. Ilman muusikoita ei olisi musiikkia ja ilman musiikkia ei tarvittaisi siihen liittyvää tekijänoikeuslakia. Näin ollen kirjoitan mm. erilaisista lähtökohdista; jo olemassa olevien musiikkikappaleiden ja niihin liittyvien materiaalien oikeuksista sekä jo olemassa olevien, aiemmin luotujen kappaleiden ja niiden materiaalien oikeuksista. Lisäksi haastattelen muusikoita ja selvitän heidän kantansa aiheeseen. Omia kantojani sekä kommenttejani olen sisällyttänyt tekstin sekaan ja olen pyrkinyt ottamaan mahdollisimman moneen kohtaan kantaa.

Tekijänoikeuslaki ja varsinkin tietyt osat siitä ovat olleet iso puheenaihe aika ajoin. Tämä osa kuuluu oleellisesti myös musiikkiteollisuuden omine muutoksineen. Opinnäytetyön kirjoittamisen aikana kesällä 2013 luotiin kansalaisaloite Järkeä tekijänoikeuslakiin. Aloitteen tarkoituksena on korjata laissa olevat viallyönnit ja toissijaisesti mm. parantaa artistien ja muiden sisällön tuottajien, kuten säveltäjien, asemaa.

Tämän opinnäytetyön toisessa luvussa ja varsinaisen oppaan alussa keskitytään siihen, millainen laki on nykypäivänä ja millaisia ominaisuuksia siinä on.

Tässä vaiheessa siis käsitellään kaikki perusasiat tekijänoikeuslain musiikkituotantoon liittyvistä osista. Toisen luvun lopussa on sekvenssikaavio musiikkikapaleen kulusta tekijältä musiikinkäyttäjälle.

Kolmannessa luvussa käsitellään eri ryhmiin kohdistuvia taloudellisia säännöksiä ja selkeytetään niitä.

Neljännän luvun aiheeksi halusin Järkeä tekijänoikeuslakiin –kansalaisaloitteen. Luvussa käydään läpi aloitteen perusperiaate ja sitä, millainen tilanne aloitteella on tällä hetkellä.

Viidennen luvun aiheena on Teosto Ry ja sen toiminta. Luvussa kerrotaan perustietoa Teostosta, sen historiasta nykypäivään.

Kuudennessa luvussa käsitellään haastateltujen henkilöiden kannanottoja nykyiseen tekijänoikeuteen. Kuudennessa luvussa kerron omia mielteitäni ja päätelmiäni aiheeseen liittyen.

Mainittakoon myös, että kaikki tiivistelmät ja tiedot, joita on hankittu haastatelluista, kyselyistä ja kenttätyöstä, julkaistaan anonymisti. Kaikki edellä mainittu tiedonkeruu on suoritettu luottamuksen alaisena ja tarkempia tietoja ei näin ollen julkaista edes pyynnöstä.

2 TEKIJÄNOIKEUSLAIN SISÄLTÖ

Yksinkertaisuudessaan tekijänoikeus tarkoittaa sitä, että teoksen tekijällä on oikeus määrätä teoksensa käytöstä sekä tulla mainituksi sen tekijänä (Teosto 2013a). Näiden oikeuksien lisäksi tekijällä on tietynlaisia taloudellisia ja moraalisia oikeuksia. Laki myös määrää käyttäjille tiettyjä velvoitteita.

Tekijänoikeudesta on säädetty Suomen laissa ja se perustuu lisäksi myös kansainvälisiin sopimuksiin (Teosto 2013b). Mutta kuten kaikkien maiden laeissa, voi myös tekijänoikeuden suhteen olla poikkeavuuksia muiden maiden laeissa, jotka esimerkiksi muusikoiden kannattaa huomioida kansainvälisille markkinoille päästessään.

Tekijänoikeus syntyy teoksen, eli tässä tapauksessa musiikkikappaleen tekijälle välittömästi, kun teos on luotu. Tekijänoikeus voi syntyä vain luonnolliselle henkilölle, eikä yrityksille. Jos teoksen luomiseen on osallistunut enemmän kuin yksi henkilö, syntyy teoksen tekijänoikeus kaikille tekijöille yhteisesti, jolleivät osuudet muodosta itsenäisiä teoksia. (Tekijänoikeus Suomessa 2013.) Teoksia voivat olla kirjat, lehdet, piirroksot, taulut, esitykset, sävellykset jne. Teoksen on oltava omaperäinen ja itsenäinen luomistyön tulos. Laatuvaatimuksia teoksille ei ole.

Tekijänoikeuslaki suojaa myös teoksen esityksiä, äänitallenteita, kuvatallenteita ja valokuvia (Teosto 2013b).

Teoksella tulee olla muoto. Tekijänoikeussuojan ulkopuolella ovat idea, juoni, tieto, periaate ja käsite (Teosto 2013b).

Tämä siis käytännössä tarkoittaa sitä, että jos esimerkiksi henkilöllä A on ollut idea musiikkikappaleesta ja henkilö B sattuu tekemään kappaleen samalla tai samankaltaisella idealla, ei henkilöllä A ole oikeutta korvauksiin, sillä tekijänoikeusrikkomusta ei ole syntynyt. Vain olemassa olevan teoksen kopioinnista syntyy tekijänoikeusrikkomus.

1. Tekijänoikeuden kohde ja sisältö

Luvussa ensimmäiseksi pykälän yksi kohdalla (1 §) määritellään teos, johon tekijänoikeussuoja voi syntyä. Musiikkikappaleiden ohella muita suojattavia teoksia ovat mm. kirjalliset tai muut taiteelliset teokset, kuten esimerkiksi kuvataiteen teokset. Aiheen ollessa audiotuotanto teos on siis esimerkiksi musiikkikappale, joko kirjallisessa, kuten nuottien tai sanoitusten muodossa, taikka jo äänitetyssä muodossa. Pykälästä kaksi (2 §) aina pykälään kahdeksan (8 §) saakka käsitellään myös taloudellisia oikeuksia, tiettyjä teokseen kohdistuvia säännöksiä sekä tekijään tai tekijöihin kohdistuvia määritelmiä, jotka käsitellään seuraavassa luvussa.

2. Tekijänoikeuden rajoitukset ja säännökset sopimuslisenssistä

Luvussa kaksi käsitellään seikkoja liittyen teoksen kappaleiden valmistukseen, julkiseen tai muuhun esittämiseen erinäisissä tiloissa tai tilaisuuksissa ja levittämiseen. Näihin seikkoihin keskitytään luvussa 3.

2a. Hyvitys teoksen kappaleiden valmistuksesta yksityiskäyttöön

Teoksesta kopion valmistaminen ilman lupaa on yleisesti ottaen kielletty. Tarkemmin teoksen kappaleiden valmistukseen ja siihen liittyviin korvauksiin keskitytään luvussa 3.

2b. Jälleenmyyntikorvaus

Luvussa ja sen pykälissä keskitytään kuvataiteeseen liittyviin seikkoihin ja näin ollen se jätetään aiheettomana työstä pois.

3. Tekijänoikeuden siirtyminen

Luvun ensimmäisissä pykälissä (27-29 §) mainitaan, että tekijänoikeuden siirtäminen kokonaan tai osittain teokseen on mahdollista. Mikäli tekijä haluaa luovuttaa kaikki oikeutensa toiselle henkilölle, kannattaa tästä sopimuksessa mainita, sillä:

Ellei toisin ole sovittu, ei se, jolle tekijänoikeus on luovutettu, saa muuttaa teosta eikä luovuttaa oikeutta toiselle. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.)

Tekijänoikeuteen ja sen luovuttamiseen liittyy monia säädöksiä, joita sovelletaan vain, jos sopimuksissa ei ole muuta sovittu. Pykälässä 29 a kerrotaan alkuperäisen tekijän oikeudesta korvauksiin teoksen vuokraustilanteessa, kun levitysoikeus on siirretty muulle henkilölle, mutta tämä käsitellään seuraavassa luvussa tarkemmin.

Julkisesta esittämisestä voidaan luoda sopimus, jolloin oikeus julkiseen esittämiseen siirtyy toiselle henkilölle. Tällainen sopimus on pääsääntöisesti voimassa kolme vuotta eikä takaa yksinoikeutta julkiseen esittämiseen, eli tällöin jollakulla muullakin voi olla samaan aikaan esitysoikeus. Tähän voi kuitenkin sopimuksella vaikuttaa ja voimassaoloaikaa pidentää sekä yksinoikeuden luovuttaa, mutta tekijä saa itse esittää teoksen sekä siirtää esittämisoikeuden toiselle, jos oikeutta ei ole käytetty kolmen vuoden aikana. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.)

Luvussa käsitellään myös kustannussopimuksiin liittyviä seikkoja pykälästä 31 eteenpäin.

Kustannussopimuksella tekijä luovuttaa kustantajalle oikeuden painamalla tai senkaltaista menetelmää käyttäen monistaa ja julkaista kirjallisen tai taiteellisen teoksen (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Kustantaja saa sävellysteoksesta tehdä 1000 kappaleen painoksen kerrallaan. Pykälä 33 määrittelee, että:

Kustantajan on julkaistava teos kohtuullisessa ajassa, tavanmukaisesti huolehdittava sen levittämisestä sekä saatettava julkaiseminen loppuun menekin ja muiden asianhaarojen edellyttämässä laajuudessa. Jos se laiminlyödään, on tekijällä oikeus purkaa sopimus ja pitää saamansa palkkio; saakoon myös korvauksen vahingosta, jota palkkio ei peitä (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Pykälässä 34 on maininta, että mikäli sävellysteoksesta kustantaja ei ole neljän vuoden kuluessa alkuperäisen monistettavan kappaleen luovutuksesta valmistanut teosta, voi tekijä purkaa sopimuksen ja pitää palkkionsa.

Laki on sama, jos teos on myyty loppuun ja kustantajalla on oikeus uuden painoksen julkaisemiseen, mutta hän ei vuoden kuluessa siitä, kun tekijä on häneltä pyytänyt sellaista julkaisemista, käytä sanottua oikeuttaan (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Pykälästä 35 eteenpäin määritellään muita seikkoja kustannussopimukseen liittyen. Esimerkiksi se, että kustantajan on toimitettava tekijälle selvitys (todistus) tehtyjen kopioiden määrästä. Lisäksi kopioiden tuottaessa myynti- tai vuokratuloja, on kustantajan tehtävä tekijälle tilitys yhdeksän kuukauden kuluessa kalenterivuoden päättymisestä. Tekijä voi myös aina halutessaan kysyä vuoden vaihteessa ollutta kappalemäärää tilitysajan jälkeen. Pykälässä 36 määritellään, että mikäli

Uuden painoksen valmistaminen aloitetaan myöhemmin kuin vuoden kuluessa siitä, kun edellinen painos julkaistiin, on tekijän ennen valmistamista saatava tilaisuus tehdä teokseen sellaisia muutoksia, jotka eivät tuota kohtuuttomia kustannuksia eivätkä muuta teoksen luonnetta (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Kuitenkaan

tekijä ei saa uudelleen julkaista teosta siinä muodossa ja sillä tavoin kuin sopimuksessa on tarkoitettu, ennen kuin painos tai painokset, joiden julkaisemiseen kustantajalla on oikeus, on myyty loppuun (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Tekijän kuoltua avio-oikeutta, perintöä ja testamenttia koskevia sääntöjä sovelletaan myös tekijänoikeuteen. Testamentillaan tekijä saa valitsemalleen henkilölle antaa määräyksiä oikeuden käyttämisestä taikka valtuuttaa toisen henkilön antamaan puolestaan sellaisia määräyksiä. Testamenttaus voidaan suorittaa eloon jääneelle puolisolalle, rintaperilliselle, ottolapselle tai heidän jälkeläisilleen. Perinnöllisiä ja avio-oikeudellisia sääntöjä sovelletaan myös silloin, kun testamenttia ei ole. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 41.) Käytännössä siis artisti voi esimerkiksi testamentata oikeuksia luomaansa taiteelliseen tuotokseen jälkeläisilleen, jolloin he voivat muun muassa määrittää käyttöön liittyviä oikeuksia jatkossa.

Tekijänoikeutta ei voida ulosmitata tekijältä itseltään eikä henkilöltä, jolle se on siirtynyt avio-oikeuden, perinnön tai testamentin nojalla. Laki on sama myös sellaisen taideteoksen kohdalla, jota ei ole pantu näytteille, tarjottu myytäväksi taikka muulla tavalla hyväksyty julkistettavaksi. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 42.) Tällainen taideteos voi olla esimerkiksi sävellystyö, jota ei ole julkaistu, vaan taiteilija on säästännyt sen omissa varannoissaan.

4. Tekijänoikeuden voimassaoloaika

Tekijänoikeuden tarjoama suoja on voimassa 70 vuotta tekijän tai viimeksi kuolleen tekijän kuolinvuodesta. Viimeksi kuolleella tarkoitetaan tapausta, jossa teosta on tehnyt useampi henkilö. Mikäli musiikkia tekevä henkilö on säveltänyt teoksen nimenomaan elokuvaa varten, vaikuttaa myös säveltäjän kuolema elokuvan tekijänoikeuden keston.

Elokuvateoksen tekijänoikeus on voimassa, kunnes 70 vuotta on kulunut viimeksi kuolleen pääohjaajan, käsikirjoittajan, vuoropuhelun kirjoittajan tai nimenomaisesti kyseistä elokuvateosta varten luodun musiikin säveltäjän kuolinvuodesta (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 42).

Mikäli teoksen julkaisemisen yhteydessä ei ilmoiteta salanimeä tai tekijän muuta nimeä, on tällaisen teoksen tekijänoikeus voimassa 70 vuotta teoksen julkaisuvuodesta. Jos tämän ajan kuluessa tekijän nimi käy ilmi, noudatetaan pykälän 43 säätämää aikaa. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.)

Pykälässä 44 säädetään, että mikäli henkilö julkistaa tai julkaisee aiemmin julkaisemattoman tai julkistamattoman teoksen, jolla on ollut Suomen lain mukainen suoja ja suoja on lakannut, saa henkilö tekijänoikeuslain pykälän 2 mukaiset oikeudet. Tällainen oikeus on voimassa 25 vuotta siitä vuodesta, jolloin teos julkaistiin tai julkistettiin. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.) Käytännössä esimerkiksi julkistamaton vanha sävellystyö voidaan julkaista, kun sen tekijänoikeussuoja on lakannut ja tällöin julkaisija saa tietyt oikeudet teosta kohtaan 25 vuoden ajaksi.

5. Tekijänoikeuden lähioikeudet

Ensimmäisenä käsitellään esittäviä taiteilijoita, joihin kuuluvat muusikot esityksineen. Esitystä ei saa ilman esittävän taiteilijan lupaa:

1. Tallentaa laitteelle, jonka avulla esitys voidaan toisintaa;
2. Saattaa yleisön saataviin radion tai television välityksellä taikka suoraan siirtämällä. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 45.)

Aiemmin mainittua esitystä, joka on tallennettu äänilevyille, taikka muulle laitteelle, jolle on tallennettu ääntä, ei saa ilman esittävän taiteilijan suostumusta ennen kuin esitysvuodesta on kulunut 50 vuotta:

1. Siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;
2. Esittää julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle;
3. Välittää yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös tallennetun esityksen välittäminen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
4. Levittää yleisön keskuuteen. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 45.)

Aiemmin mainittua esitystä, joka on tallennettu filmille tai muulle laiteelle, jolle on tallennettu liikkuvaa kuvaa, ei saa ilman esittävän taiteilijan suostumusta ennen kuin esitysvuodesta on kulunut 50 vuotta:

1. Siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;
2. Välittää yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
3. Levittää yleisön keskuuteen. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 45.)

Kuten esittävällä taiteilijalla, on myös äänitallenteen tuottajalla omia oikeuksiaan. Äänilevyä tai muuta laitetta, jolle ääntä on tallennettu, ei saa ilman tuottajan suostumusta ennen kuin on kulunut 50 vuotta tallentamisvuodesta:

1. Siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;
2. Esittää julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle;
3. Välittää yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös tallennetun aineiston välittäminen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
4. Levittää yleisön keskuuteen. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 46.)

Luvun 5 pykälässä 47 säädetään myös äänitallenteen ja kuvallisen musiikkital-
lenteen käyttämisestä. Pykälässä 46 tarkoitettua laitetta, eli äänilevyä tai muuta
laitetta, jolle on tallennettu ääntä, tallennettua esitystä ja pykälässä tarkoitettua
laitetta, joka on julkaistu kaupallisessa tarkoituksessa ja jonka kappaleita on
levitetty tai on välitetty yleisölle, saa käyttää:

1. Välittömästi tai välillisesti julkisessa esityksessä;
2. Alkuperäisessä yleisölle välittämisessä muulla tavalla kuin siten, että ylei-
söön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada tallennettu esitys tai aineis-
to saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
3. Radio- tai televisiolähetysten samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen
lähettämiseen yleisön vastaanotettavaksi. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.)

Tuottajalle sekä esittäväälle taiteilijalle, jonka esitys on tallennettu (1 momentissa
tarkoitettu esitys) välittämisessä tai edelleen lähettämässä käytetylle laitteelle,
on suoritettava korvaus. Korvausta ei tarvitse kuitenkaan suorittaa 25 i §:n mu-
kaisesta edelleen lähettämisestä. Ote kyseisestä pykälästä:

Verkkopalvelua sellaisessa kaapelitelevisioverkossa, jota pääasiassa käytetään
televisio- ja radio-ohjelmistojen lähettämiseen ja jota merkittävä määrä verkon
loppukäyttäjiä käyttää pääasiallisena keinonaan vastaanottaa televisio- ja radio-
lähetystyksiä, tarjoava teleyritys saa lähettää edelleen johtoja pitkin yleisön vas-
taanotettavaksi viestintämarkkinalain (393/2003) 134 §:ssä tarkoitettuun televi-
sio- tai radiolähetykseen sisältyvän teoksen samanaikaisesti alkuperäisen lähe-
tyksen kanssa lähetystä muuttamatta (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 25 i).

Kaupallisessa tarkoituksessa julkaistuista kuvallisista musiikkital-
lenteista, joiden kappaleita on levitetty yleisölle käytettäessä 1 momentissa tarkoitettulla tavalla
46 a §:n 2 momentissa mainittuna aikana (50 vuotta julkaisemisesta), esittäväällä
taiteilijalla, jonka teos on tallennettu laitteelle, on oikeus korvaukseen tallenne-
tun esityksen käyttämisestä. Toisin sanoen henkilö, joka esiintyy esimerkiksi
musiikkivideo-dvd:llä, jota on myyty tai muutoin kaupallisesti levitetty, on oikeus
saada jonkinlainen korvaus videon esittämisestä. Kuitenkin, mitä 1 ja 2 momen-
teissa on säädetty, ei koske 46 a §:ssa tarkoitettua laitetta, eli filmiä tai muuta
laitetta, jolle on tallennettu liikkuvaa kuvaa. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.)

Pykälässä 47 a säädetään korvauksista, joita suoritetaan erinäisten tallenteiden
käyttämisestä. Aiheen ollessa musiikkituotanto, voidaan ottaa laitteiksi tässä

esimerkiksi äänitallenteet ja kuvalliset musiikkitalenteet (live-dvd, musiikkivideot).

Korvaus 47 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisesta äänitallenteen käyttämisestä suoritetaan opetusministeriön hyväksymän, lukuisia sellaisia esittäviä taiteilijoita ja äänitteiden tuottajia edustavan järjestön välityksellä, joiden laitteelle tallennettuja esityksiä ja laitteita käytetään Suomessa.

Korvaus 47 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesta edelleen lähettämisestä suoritetaan 26 §:n 1 momentissa tarkoitetun järjestön välityksellä. Korvaus 47 §:n 3 momentin mukaisesta kuvallisen musiikkitalenteen käyttämisestä suoritetaan opetusministeriön hyväksymän, lukuisia sellaisia esittäviä taiteilijoita edustavan järjestön välityksellä, joiden laitteelle tallennettuja esityksiä käytetään Suomessa. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.)

Esittävä taiteilija tai tuottaja voi kuitenkin menettää oikeutensa korvaukseen. Näin tapahtuu, jos korvausta koskevaa vaatimusta ei ole todistettavasti esitetty järjestölle kolmessa vuodessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana laitteelle tallennettua esitystä sekä laitetta käytettiin. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.) Mahdollisista korvauksista kannattaakin muusikon tai tuottajan sopia etukäteen toisen tahon kanssa.

Mikäli laitteen käyttäjä maksaa 1 tai 3 momentissa tarkoitettua korvausta kaikki asianomaiset huomioiden, tuomioistuin voi asianosaisen vaatimuksesta päättää, että käyttäminen voi jatkua pelkästään esittävien taiteilijoiden ja liittyvien tuottajien luvalla siihen asti, kunnes korvaus on maksettu (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

5a. Tekniset toimenpiteet ja oikeuksien sähköiset hallinnointitiedot

Luvun 2000 alusta mm. cd-levyissä yleistyivät tekniikat, joilla rajoitetaan musiikin kuuntelua ja sen kopiointia cd-levyiltä. Kopiosuojausmenetelmien käyttöönottoa on niiden olemassaolon ajan perusteltu mm. vastatoimena piratismille ja tietoverkkoja hyödyntävälle laittomalle kopioinnille. Kopiosuojauksella pyritään estämään ostetun levyn kopiointia toiselle levyille tai esim. tietokoneen kovalevyille. Toisinaan kopiosuojaukset aiheuttavat ongelmia cd:n ja cd:tä lukevan laitteen välillä, toisinaan jopa siinä määrin, ettei levyä voida toistaa lainkaan. (Välimäki & Nikula 2005.)

Käytetyimpiä kopiosuojaustekniikoita ovat olleet MidBarin Cactus Data Shield, jota on käyttänyt yhtiö Universal sekä Sony DADC:n Key2Audio, jota ovat käyttäneet yhtiöt Sony ja Columbia. Molemmat tekniikat perustuvat levyjen indeksointitietojen sotkemiseen. Tällöin cd-lukija aloittaa levyjen luvun näistä tiedoista, sillä ne on sijoitettu levyn alkuun. Nämä tiedot sisältävät tietoa mm. raitojen määrästä, niiden aloituskohdista yms. Kopiosuojaukset sotkevat nämä tiedot mm. antamalla vääriä tietoja, jolloin tietokoneen herkät, virheitä korjaavat data-lukijat menevät sekaisin. Asemat eivät tällöin tunnista kopiosuojattuja levyjä cd-levyiksi, jos niitä yritetään lukea Read Toc – komennolla. (Välimäki & Nikula 2005.) Muita käytettyjä tekniikoita ovat mm. EMI:n cd-julkaisuissa käytetyt Copy Control - tekniikat, kuten:

- Multisession-tietojen lisäys, joka piilottaa ääniraidat tehokkaasti useimmilta Cd-rom asemilta
- Äänidatan korruptoituneet virheenkorjauskoodit, jotka aiheuttavat virheitä kopioihin niitä luettaessa
- Levyjen data-alueille lisätyt DRM-suojatut kopiot musiikista, jotka ovat yhteensopivia useimpien käyttöjärjestelmien kanssa. Näin suojattujen kopioiden kuuntelemiseen tarvitaan usein erillinen ohjelma, eivätkä levyt toimi välttämättä lainkaan kaikilla mediasoitinsovelluksilla. (Copy Control 2014.)

Kuitenkaan näitä levyjä ei teknisesti tai virallisesti voida kutsua cd-levyiksi, sillä ne eivät ole cd-levyn määrittävän Red Book – standardin mukaisia. (Copy Control 2014.)

Yksi kuuluisimmista kopiosuojauksista oli Sony BMG:n aiemmin käyttämä Rootkit-kopiosuojaus, joka rikkoi itsessään tekijänoikeuksia lainatuilla koodinpätkillä. Kopiosuojaa pidettiin myös mahdollisena tietoturvariskinä. (Kotilainen 2005.) Esimerkiksi Yhdysvalloissa Sony BMG tarjosi asiakkaille, jotka olivat ostaneet cd:n kyseisellä tekniikalla, mahdollisuuden vaihtaa ne cd:hin, joissa kyseistä suojaa ei ole (Mannila 2006).

Tekijänoikeuslain luvun 5a sisältämissä lakipykälissä, pykälät 50 a – 50 e, säädetään esimerkiksi cd-levyjen suojausmekanismeja koskevia asioita, kuten esimerkiksi kopiosuojaus. Pykälässä 50 a säädetään, että tehokkaiden teknisten toimenpiteiden eli suojausten kiertäminen on kielletty. Tällä tehokkaalla teknisellä toimenpiteellä tarkoitetaan:

Tekniikkaa, laitetta tai osaa, joka on suunniteltu tavanomaisessa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin ilman tekijän tai oikeuksien muun haltijan lupaa kohdistuvia tekoja ja jolla tavoiteltu suoja saavutetaan (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Kuitenkaan tätä säädöstä ei sovelleta, jos kiertäminen on tehty salaustekniikoita koskevan tutkimuksen tai opetuksen yhteydessä tai ne on kierretty, jotta laitteella oleva teos on saatu haltijan kuultaville tai nähtäville. Tällöin kuitenkin teoksesta ei saa valmistaa kappaleita tai kopioita. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.) Tämä huomio on tarpeen, sillä oleellista mielestäni on, että salaustekniikoita ja niiden kestävyyttä tutkitaan, jotta voidaan kehittää entistä parempia tekniikoita. Lisäksi esimerkiksi IT-alalla olisi hyvä opettaa salaustekniikat myös tallenteiden, kuten cd-levyjen osalta.

Seuraava pykälä (50 b) säättää, että teknisten toimenpiteiden kiertämisen mahdollistavia tai sitä helpottavia laitteita, tuotteita taikka osia ei saa tuoda maahan tai valmistaa yleisölle levitettäväksi tai

Suomen alueelle kolmanteen maahan kuljetettavaksi, levittää yleisölle, myydä, vuokrata, mainostaa myytäväksi tai vuokrattavaksi eikä pitää hallussa kaupallisessa tarkoituksessa (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Myöskään teknisten toimenpiteiden kiertämiseen ei saa tarjota palveluja, jotka mahdollistavat tai helpottavat sitä, eli toinen henkilö taikka yritys ei saa murtaa tallenteiden kopiosuojauksia palveluna saatikka veloittaa siitä.

Pykälä 50 c koskee teknisillä toimenpiteillä suojattujen teosten käyttöä, esimerkiksi musiikkilevy tai cd. Henkilö, jolla on laillisesti hallussaan tai saatavilla teknisellä toimenpiteellä suojattu teos ja jolla on oikeus käyttää teosta, tulee olla mahdollisuus myös käyttää sitä siltä osin kuin se on tarpeen eikä loukkaa tekijänoikeutta. Tätä sovelletaan myös siihen, jos tekijän luvalla saatetaan teos yleisön saataville. Mutta toisaalta tätä ei sovelleta teokseen, joka:

On välitetty yleisölle sovitulla ehdoilla siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Luvun viimeiset pykälät koskevat oikeuksien sähköisiä hallinnointitietoja (§50 d – 50 e). Lain mukaan suojatun teoksen kappaleessa olevia tai teosta välittäessä ilmeneviä oikeuksien sähköisiä hallinnointitietoja, joilla teos, tekijä tai oikeuksien muu haltija on tunnistettavissa tai jotka ovat tietoa teoksen käyttöön liittyvistä ehdoista, ei saa poistaa taikka muuttaa. Suojatun teoksen kappaletta ei saa levittää tai tuoda maahan yleisölle levitettäväksi, mikäli oikeuksien sähköiset hallintatiedot on luvatta poistettu tai niitä on luvatta muutettu.

Oikeuksien hallinnointitietoina pidetään tietoja, jotka tekijä tai joku muu hänen puolestaan tai luvallaan on teokseen asettanut (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

6. Erinäisiä määräyksiä

Luvussa käydään läpi erinäisiä määräyksiä, kuten esimerkiksi, että taiteelliseen teokseen tai sen jäljennökseen ei saa merkitä teoksen nimeä sen ollessa erillinen teos tai tekijän nimeä sen ollessa jäljennös tai erillinen teos siten, että se voidaan sekoittaa aiemmin julkistettuun tai alkuperäiseen teokseen. Jäljennökset on merkittävä siten, että ne eivät ole sekoitettavissa alkuperäisen kanssa. Toinen henkilö saa vain tekijän suostumuksella merkitä nimensä tai nimimerkinsä taideteoksen kappaleeseen. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 51, § 52.) Omasta mielestäni kohta on hyvä ja hyvän maun mukainen, sillä teokset tulee olla erotettavissa, jotta korvaukset ja ansaittu maine sekä teoksesta tienattava hyöty menee oikealle tekijälle.

Mikäli taiteellisen teoksen suhteen sen tekijän kuoltua menetellään siten, että menettely loukkaa julkisesti sivistyksellisiä etuja, on asetuksen määräävällä viranomaisella valta kieltää kyseenalainen menettely vaikka tekijänoikeus olisi lakannut tai sitä ei ole ollut (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 53). Loukkaavat teot voidaan siis keskeyttää aina, vaikka suoja olisi jo umpeutunut. Tämä lainkohta on erinomainen kaikille osapuolille, sillä on kaikkien edun mukaista, jos tekijää, kanssaihmiä tai teoksia loukkaavaa toimintaa ei sallita.

Äänitallenteen ja kuvallisen musiikkitalenteen käyttämisestä maksettavasta korvauksesta on asetettu pykälässä 54 b säädös koskemaan mahdollista korvauksen maksuongelmaa.

Jos on vaara, että 47 §:ssä tarkoitettua korvausta ei kyetä suorittamaan korvaukseen oikeutetulle, tuomioistuin voi tämän vaatimuksesta kieltää 46 §:ssä tarkoitettujen laitteiden käyttäjää käyttämästä näitä laitteita, kunnes hän asettaa hyväksyttävän vakuuden korvausten maksamisesta tai tuomioistuin asianosaisten vaatimuksesta toisin määrää (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404).

Kuitenkaan, jos korvauksesta ei ole sovittu ennen teoksen käyttämistä, korvaus erääntyy maksettavaksi 30 pv kuluttua siitä, kun laitetta on käytetty.

7. Rangaistus ja korvausvelvollisuus

Tekijänoikeusrikoksiin käytettävistä rangaistuksista säädetään rikoslain 49 luvun 1 §:ssä, teknisen suojauksen kiertämisestä saman luvun §:ssä 3, teknisen suojauksen kiertämiskeinorikoksesta §:ssä 4 ja oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen loukkauksrikoksesta §:ssä 5. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 56.)

Tekijänoikeusrikkomus määritellään seuraavasti:

”Joka

1) tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta valmistaa teoksesta kappaleen tai saattaa teoksen yleisön saataviin tämän lain säännösten vastaisesti tai rikkoo 3 §:n säännöksiä moraalisisista oikeuksista,

2) muuten rikkoo sellaista tämän lain säännöstä, jolla suojataan tekijänoikeutta, taikka toimii vastoin 41 §:n 2 momentin nojalla annettua määräystä, 51 tai 52 §:n säännöstä taikka 53 §:n 1 momentissa tai 54 b §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa, taikka

3) tuo maahan tai Suomen alueelle edelleen kolmanteen maahan kuljetettavaksi teoksen kappaleita, joiden hän tietää tai joita hänellä on perusteltua syytä epäillä valmistetuiksi ulkomailla sellaisissa olosuhteissa, että valmistaminen Suomessa olisi ollut rangaistavaa tämän lain mukaan,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 49 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna tekijänoikeusrikkoksena, tekijänoikeusrikkomuksesta sakkoon. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 56 a.)

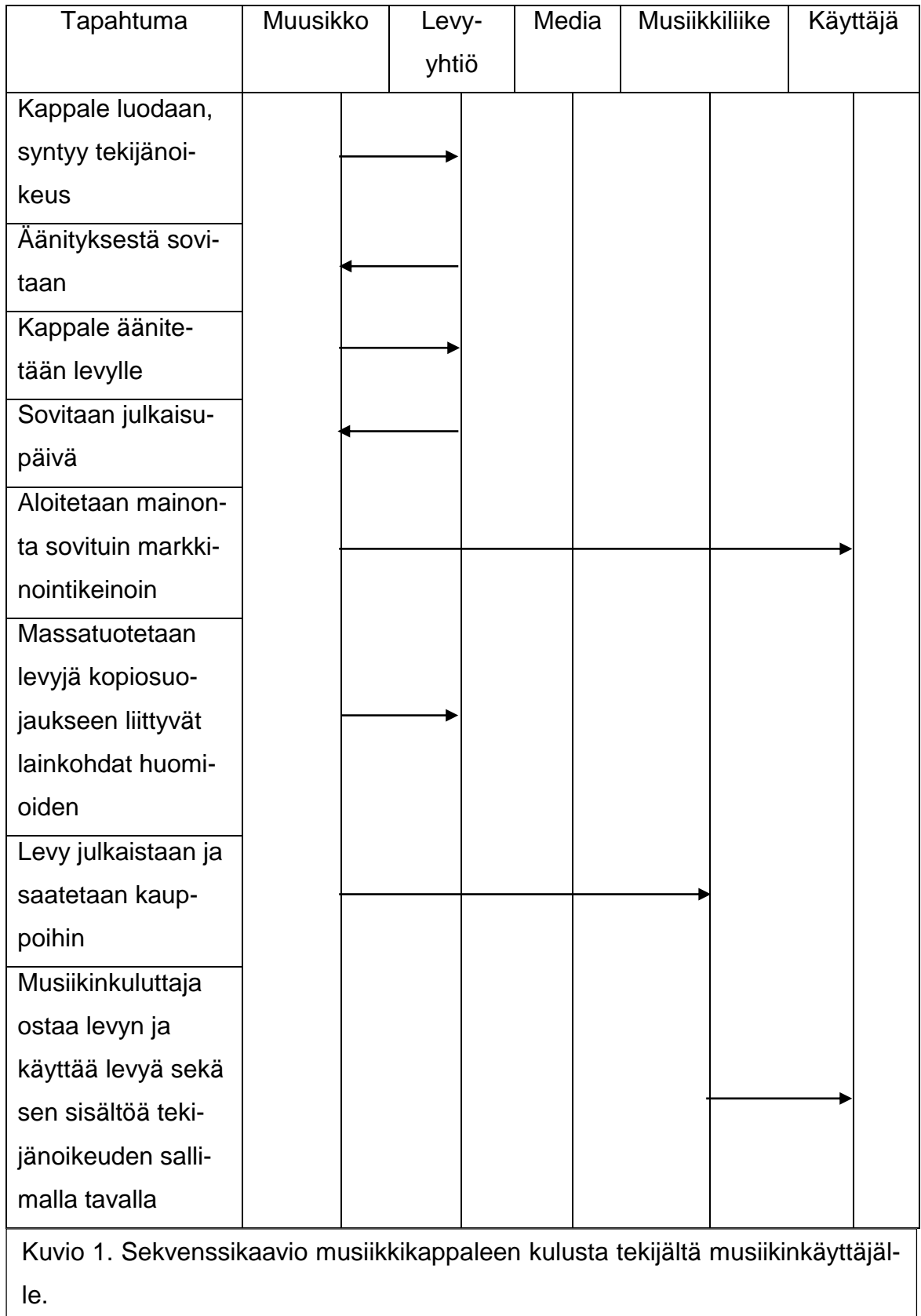
Teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomus määritellään seuraavasti:

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) 50 a §:ssä tarkoitettua teknisen toimenpiteen kiertämisen kieltoa taikka

2) 50 b §:ssä tarkoitettua teknisen toimenpiteen kiertämiskeinojen valmistamisen tai levittämisen kieltoa,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 49 luvun 3 §:ssä tarkoitettuna teknisen suojauksen kiertämisenä tai luvun 4 §:ssä tarkoitettuna teknisen suojauksen kiertämiskeinorikoksena, teknisen toimenpiteen loukkauksrikkomuksesta sakkoon. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 56 e.)

3 ERI TAHOIHIN KOHDISTUVIA TALOUDELLISIA SÄÄNNÖKSIÄ

3.1 Tekijät

Kun henkilö on luonut musiikkikappaleen, on hänellä määräämisoikeuksia ja hänet tulee mainita sen tekijänä.

Tekijänoikeus tuottaa, jäljempänä säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen. Kappaleen valmistamisena pidetään sen valmistamista kokonaan tai osittain, suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi sekä millä keinolla ja missä muodossa tahansa. Kappaleen valmistamisena pidetään myös teoksen siirtämistä laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 2.)

Tilanteita, joissa teos katsotaan yleisön saataville saatetuksi:

1. Se välitetään yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös teoksen välittäminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;
2. Se esitetään julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle;
3. Sen kappale tarjotaan myytäväksi, vuokrattavaksi tai lainattavaksi taikka sitä muutoin levitetään yleisön keskuuteen; taikka
4. Sitä näytetään julkisesti teknistä apuvälinettä käyttämättä. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 2.)

Jos tekijän tekemästä teoksesta luodaan kappaleita, on tekijä ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti. Teosta ei myöskään saa muuttaa tekijän kirjallista, taiteellista arvoa tai omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla eikä saattaa yleisölle sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä. Näistä oikeuksista tekijä voi luopua sitovasti vain, jos

Kysymyksessä on laadultaan ja laajuudeltaan rajoitettu teoksen käyttäminen (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 3).

Tämä kohta suojaa tekijää ja ehkäisee sitä, että tekijää tai hänen teostaan loukattaisiin. Omasta mielestäni tämä on yksi oleellisimpia tekijänoikeuden kohtia.

Teos voidaan saattaa myös toiseen taiteenlajiin, muunnella sitä tai kääntää se. Toisen henkilön tehdessä näin, omistaa hän tekijänoikeuden siihen muotoon, mutta hän ei voi määrätä siitä sillä tavalla, että se loukkaa alkuperäisteoksen tekijänoikeutta. Jos henkilö vapaasti muuntamalla on luonut uuden ja itsenäisen teoksen, ei hänen tekijänoikeutensa ole riippuvainen alkuperäisestä teoksesta. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 4.) Tälläkin suojellaan alkuperäisen tekijän ja teoksen kunniaa. Kuitenkin, jos muunnettu teos luokitellaan itsenäiseksi, on muuntajalla oikeus itse määrätä teoksesta.

Teoksia tai niiden osia kokoamalla voidaan saada aikaan myös kokoelmateoksia. Henkilön luodessa kokoelmateos, on hänellä siihen oikeus, mutta hänen oikeutensa ei rajoita oikeutta kokoelmateoksen sisältämiin teoksiin tai niiden osiin. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 5.) Toisin sanoin kokoelmateoksen tekijä omistaa oikeudet vain kokoelmateokseen.

Teoksien luominen onnistuu myös yhdessä. Tekijänoikeus voi näin syntyä myös kahdelle tai useammalle yhdestä teoksesta, jolloin tekijänoikeus on heillä yhteisesti. Kummallakin oikeudenhaltijalla on valta esittää vaatimuksia oikeuden loukkaamisen johdosta. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 6.) Tällöin tekijänoikeuden syntyessä on molemmilla henkilöillä yhtäläiset oikeudet, mutta tarvittaessa toinen voi sopimuksen kautta luovuttaa oikeutensa toiselle tekijälle, jolloin olisi vain yksi tekijä tekijänoikeuden mukaan tai luovuttaa osuutensa oikeuksista ulkopuoliselle henkilölle.

Tekijänä yleisesti pidetään, jos toisin ei näytetä olevan, sitä henkilöä, jonka nimi tai yleisesti tunnettu salanimi, taiteilijanimi taikka nimimerkki laitetaan yleiseen tapaan teoksen kappaleeseen tai ilmaistaan, kun teos saatetaan yleisön saataville. Mikäli teos kuitenkin on julkaistu ilman tekijän ilmaisemista, edustaa julkaisija tai kustantaja tekijää, kunnes tekijä ilmaistaan uudessa painoksessa tai se on muuten ilmoitettu asianomaiselle ministeriölle. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 7.)

Kun teos saatetaan yleisön saataville luvallisesti, se katsotaan julkistetuksi. Julkaistuksi teos katsotaan, kun sen kappaleita on saatettu kauppaan myytävälle tai

muuten levitetty yleisön keskuuteen tekijän suostumuksella. (Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404, § 8.)

Tekijälle maksetaan tietyissä tilanteissa myös korvauksia käytöstä. Tekijälle itselleen korvaukset voidaan toimittaa joko suoraan taikka erinäisten järjestöjen kautta, kuten Teoston kautta. Viimeksi mainitussa tapauksessa musiikin tekijän ja käyttäjän tulee olla Teoston asiakkaita.

3.2 Käyttäjät

Käyttäjiksi lasketaan yksityiset henkilöt, yritykset ja yhteisöt, jotka kuuntelevat ja soittavat luotua musiikkia toisille. Jos henkilö kuuntelee musiikkia itsekseen tai pienen ryhmän (läheinen perhe- tai ystäväpiiri) kanssa levytä tai muulta laitteelta, ei henkilö ole korvausvelvollinen. Tämän ulkopuolelle menevä musiikin soittaminen vaatii esityslupaa ja korvauksen maksamista, jolloin Teosto myöntää luvat ja tilittää korvaukset musiikin tekijälle.

Julkisen esittämisen määritelmä:

- 1) Tilaisuus on avoin yleisölle, jolloin osallistujia ei voida ennalta määritellä. Asiaan ei vaikuta tilaisuuden maksu tai maksuttomuus
- 2) Teos esitetään suurelle, mutta suljetulle piirille, esim. ammattiryhmien tai opiskelijoiden kokoontuminen
- 3) Teos esitetään ansiotoiminnassa suurehkolle suljetulle piirille, esim. työpaikalla työntekijöille musiikin soittaminen. (Teosto 2013c.)

Musiikkia saa soittaa jumalanpalveluksissa ja opetustoiminnassa (ei ansiotarkoituksessa tapahtuva opettaminen) sekä tilaisuudessa, jossa teoksen esitys ei ole pääasiana ja johon pääsy on maksuton eikä sitä pidetä ansiotarkoituksessa. Tällöin ei tarvita tekijän lupaa, sopimusta Teoston kanssa eikä Teosto laskuta esittämisestä. (Teosto 2013c.)

Mikäli yrityksen liiketiloissa ansiotoiminnan yhteydessä soi edes radio, on kyseessä julkinen esitys myös tällöin ja siitä pitää maksaa korvauksia.

Radio- ja televisioyhtiöiden lähetysoikeussopimukset ja Teostolle maksamat korvaukset kattavat vain yhtiöiden oman lähetystoiminnan. Radio- ja televisiolähetysten vastaanottajalla ei ole näiden sopimusten nojalla oikeutta esittää vastaanottamaansa musiikkia edelleen (Teosto 2013d).

Tätä varten Teostolta on saatavana musiikin edelleen soittamista varten lupia ja Teosto laskuttaa esittämisestä (Teosto 2013d).

Henkilön ostettua cd-levyn tai musiikkia digitaalisessa muodossa, ei hänellä kuitenkaan ole oikeutta soittaa sitä kuin lähimmälle perhe- ja ystäväpiirilleen. Tällöin musiikista ostohetkellä maksettu korvaus kattaa vain yksityisen käytön. Levyjen myyntihinnat eivät sisällä esityskorvauksia, joita maksetaan musiikin esittämisestä julkisesti tai ansiotoiminnan yhteydessä. Jos musiikkia soitetaan tässä yhteydessä, tarvitaan siihen lupa ja Teosto tarjoaa näitä lupia. (Teosto 2013e.)

Jos esimerkiksi ravintolassa esiintyy bändi, jolle maksetaan palkka suoraan, tarvitaan myös Teoston sopimus. Tällöin Teosto toimittaa maksetut korvaukset musiikin säveltäjille, sanoittajille ja sovittajille sekä musiikin kustantajille. (Teosto 2013f.)

4 VUODEN 2013 KANSAL AISALOITE

Vuonna 2013 kansalaisaloitepalveluun luotiin Järkeä tekijänoikeuslakiin – aloite. Esitys luotiin 23.1.2013 ja se lähetettiin eduskuntaan 26.11.2013. Aloite sai yksityishenkilöiltä 51 974 kannatusilmoitusta, joista 50 025 kappaletta tehtiin www.kansalaisaloite.fi -palvelussa. (Järkeä tekijänoikeuslakiin 2013.)

”Esityksen pääasiallinen tavoite on korjata voimassa olevan lainsäädännön yllilyönnit verkkovalvonnan ja vahingonkorvausten osalta. Esityksen tarkoitus ei ole muuttaa tekijänoikeuksien alaisen sisällön lataamista lailliseksi, vaan tehdä yksittäisten ihmisten tekijänoikeuksin suojatun sisällön lataamisesta rangaistavaa tekijänoikeusrikkomuksena. Vakavampi tekemuoto, tekijänoikeusrikos, mahdollistaa kotietsinnät, takavarikot ja suuret vahingonkorvaukset. Tekijänoikeusrikkoksista tuomittaisiin edelleen kaupalliseen tai laajamittaiseen tekijänoikeuksin suojatun sisällön jakamiseen syyllistyneet.” (Järkeä tekijänoikeuslakiin 2013.)

Toissijainen tavoite esityksellä on parantaa artistien ja muiden sisällöntuottajien asemaa sekä uusien verkkoteknologiaan perustuvien palveluiden kehitystä. Ehdotuksen avulla saavutettava vaikutus on purkaa kansalaisten ja artistien välillä oleva vastakkainasettelu sekä herättää rakentavaa keskustelua tekijänoikeuslainsäädännön jatkokehityksestä. (Järkeä tekijänoikeuslakiin 2013.)

Aloitteen vastaanotti eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma vuoden 2013 lopussa. Kansalaisaloitteessa esitetyt vaatimukset tekijänoikeuslain muuttamisesta ovat saaneet paljon kritiikkiä osakseen tekijänoikeusjärjestöiltä. (Nurminen 2013.)

Vuoden 2014 alussa aloitteen käsittely alkoi eduskunnassa lähetekeskusteluna, jossa kansanedustajat voivat kertoa omia kantojaan ja kommentoida aloitetta. Tällöin myös päätetään aloitteen jatkokäsittelystä. Raija Vahasalo (kok.) kommentoi jo viime vuoden heinäkuussa, että aloitteella ei todennäköisesti mitään vaikutusta lakiin. (Pitkänen 2014.)

Eduskunnassa käydyssä lähetekeskustelussa kansanedustajien kommentit toistivat toisiaan: kaikki tuntuivat olevan sitä mieltä, että aloitteen johdanto on kirjoitettu harhaanjohtavasti ja etteivät he pystyisi hyväksymään aloitetta sellaisenaan, vaikka sieltä hyviä kohtia löytyykin. Keskustelussa käytetyissä 49 puheenvuorossa toisteltiin myös sitä, että nykyinen lainsäädäntö on sekava ja kaipaa uudistamista. (Pitkänen 2014.)

Ennen kuin lähetekeskustelu ehti alkaa sisältö- ja luovanalan toimijat julkaisivat kannanottonsa aloitetta vastaan (Pitkänen 2014). Kannanoton avainkohdat ovat:

- Aloitteen virallinen tiivistelmä ja sen mainonta eivät vastaa aloitteen sisältöä. Valtaosa allekirjoittaneista ei ole voinut tietää, mitä vain juristeille aukeavat ja 17-sivuiset pykälämuutokset sisältävät.
- Aloite vaikeuttaisi digitaalisten palvelujen kehittämistä ja tekisi Suomesta turvasataman kansainväliselle verkkopiratismille kumoamalla lukuisia piratismiin torjunnan kannalta välttämättömiä pykäläiä.
- Aloitteen vaatima teosten korvaukseton pakko-otto opetuskäyttöön veisi pohjan oppimateriaalituotannolta. (Sisältö- ja luovanalan toimijat 2014.)

5 TEOSTO RY JA SEN TOIMINTA

Teosto on aatteellinen yhdistys, joka ei tavoittele voittoa toiminnassaan. Teosto perustettiin vuonna 1982 ja sen perustivat säveltäjät sekä musiikinkustantajat edesauttaakseen omien etujensa valvontaa.

Teosto yhdistyksenä edustaa säveltäjiä, sanoittajia, sovittajia ja musiikinkustantajia. Teosto edustaa tällä hetkellä 27 000 kotimaista ja liki kolmea miljoonaa ulkomaista säveltäjää, sanoittajaa, sovittajaa ja musiikinkustantajaa.

Teosto toimii yhdyssiteenä ja välittäjänä kahden asiakasryhmänsä, eli musiikintekijöiden ja musiikkia käyttävien välillä (käyttäjäyhdistykset ja -yritykset). Teosto omalla toiminnallaan helpottaa musiikkia käyttävien toimia; käyttäjät saavat musiikin esittämistä varten kaikki luvat keskitetysti Teostolta, eikä jokaisen esittäjän tarvitse sopia asioista erikseen kaikkien tahojen kanssa.

Teosto kerää korvauksia tarjoamiensa lupien kautta ja tilittää ne edustamiensa musiikintekijöiden musiikin julkisesta esittämisestä ja tallentamisesta Suomessa. Perustehtävänä Teostolla on siis mahdollistaa ammattimaisen, suomalaisen musiikintekijän menestys. Teosto on ottanut osaksi työtään edistää musiikintekijöiden ja musiikinkustantajien oikeuksia sekä suomalaisen musiikkikulttuurin monimuotoisuutta, tunnettuutta sekä soimista kotimassa ja ulkomailla. (Teosto 2013g.)

5.1 Organisaatio

Teoston kotipaikka on Helsingissä Lauttasaassa, jossa työskentelee noin 90 henkilöä. Teostolla on lisäksi neljä aluevastaavaa eri puolilla Suomea.

Teoston ylintä päätösvaltaa käyttää yhdistyksen jäsenkokous, joka kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Teoston 27 000 musiikintekijä- ja kustantaja-asiakkaasta jopa 700 on myös itse Teoston jäseniä. Järjestöjäsenenä Teostoon kuuluvat mm. Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry, Suomen Säveltäjät ry ja Suomen

Musiikkikustantajat ry. Teoston hallituksen tehtävänä on edustaa yhdistystä, johtaa yhdistyksen piirissä luovaa säveltaidetta edistävää yleistä toimintaa, hoitaa Teoston omaisuutta ja vastata sen taloudesta, ottaa sekä erottaa yhdistyksen toimitusjohtaja ja lisäksi valvoa yhdistyksen oman toimiston toimintaa. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja viisi muuta jäsentä. Teoston toimitusjohtaja johtaa Teoston toimistoa, mutta Teostolla on lisäksi johtoryhmä, johon kuuluu kahdeksan henkilöä. (Teosto 2013h.)

5.2 Ekoystävällisyys

Teosto solmi Green Office-sopimuksen vuonna 2009 Suomen WWF:n kanssa. Sopimuksen kautta Teosto on sitoutunut luomaan käytännön toimintaan sitoutuneen ympäristöjärjestelmän ja noudattamaan WWF:n Green Office – kriteerejä. Green Office-ohjelmaan kuuluvana osana Teosto toimittaa WWF:lle vuosittain ympäristöohjelmansa ja suorittaa ympäristökatselmuksen. (Teosto 2013h.)

5.3 Tulos vuodelta 2012

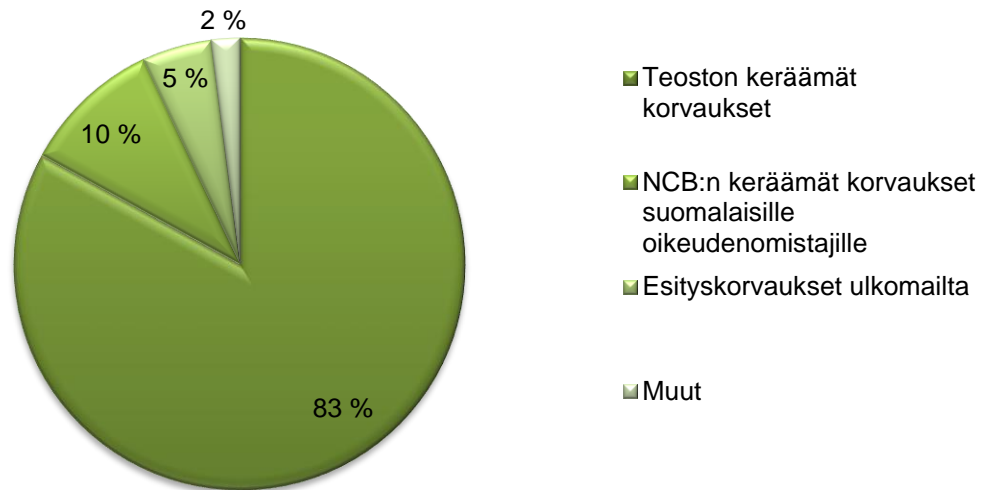
Vuonna 2012 Teoston vuosi oli tuloksekas. Teosto keräsi kotimaasta 46,3 miljoonaa euroa tekijänkorvauksia. Kerätty summa kasvoi vuodesta 2011 2,1 prosentilla.

Kun tulokseen lasketaan mukaan muilta järjestöiltä tulleet korvaukset, Teoston kokonaistuotto on kokonaisuudessaan 55,6 miljoonaa euroa. Mukaan laskettiin ulkomaisten sisarjärjestöjen keräämät korvaukset suomalaisen musiikin esityksestä ulkomailla, Nordisk Copyright Bureau (NVB) keräämät tallennuskorvaukset ja lainauskorvaus äänitteiden sekä nuottien kirjastolainauksista.

Kotimaisille sekä ulkomaisille säveltäjille, sanoittajille, sovittajille ja musiikkikustantajille Teosto maksoi tilityksiä yhteensä 46,8 miljoonaa euroa. Summa kasvoi vuodesta 2011 2,3 miljoonalla eurolla.

Suomalaisen musiikin edistämiseksi oikeudenomistajien yhteisillä päätöksillä edistystyöhön käytettiin 2,7 miljoonaa euroa, eli 6,7 prosenttia tilityssummasta. Kuluprosentti Teostolla oli 13,4 ja se ilmaisee mm. että Teosto on yksi Euroopan tehokkaimmista tekijänoikeusjärjestöistä. (Teosto 2013h.)

Kaikki tallennus- ja esityskorvaukset

Kuvio 2. Teoston keräämät tallennus- ja esityskorvaukset suomalaisille muusikoille vuodelta 2012 (Teosto 2013h).

6 KANNANOTTOJA NYKYISEEN TEKIJÄNOIKEUTEEN

Suoritin kyselyitä ja haastatteluita kahdentoista henkilön kesken määrittääkseni, millaisia mielikuvia nykyistä tekijänoikeutta kohtaan vallitsee. Osallistuneiden henkilöiden joukossa oli niin musiikin käyttäjiä kuin muusikoitakin. Tässä luvussa esitellään tuloksia kyselyistä sekä haastatteluista. Haastatteluiden ja kyselyiden kysymyspohja:

1. Mitä sinulle tulee mieleen sanasta tekijänoikeuslaki?
2. Mitä mieltä olet erityisesti musiikkiteollisuuteen liittyvästä piratismista? Koetko, että musiikkiteollisuuden piratismi esim. lisää bändien ja artistien tunnettuutta vai onko se vain huono asia esim. heidän töidensä/ansioidensa kannalta?
3. Mikä on kantasi plagioinnista, voiko sävellystöitä kopioida toisilta ilman lupaa ja missä määrin, jos voi?
4. Tunnetko järjestön Teosto Ry?
5. Tiesitkö, että esimerkiksi busseissa, takseissa taikka yritysten liiketiloissa soitettavasta musiikista on maksettava korvauksia Teoston kautta?
6. Edellisessä kysymyksessä mainitut asiat kuuluvat julkiseen esittämiseen ja siihen liittyviin korvauksiin. Onko musiikin julkisen esittämisen korvausvelvollisuus mielestäsi liioiteltu?
7. Tekijänoikeus suojaa teosta 70 vuotta tekijän kuolemasta. Mitä mieltä olet näin pitkäaikaisesta tekijänoikeuden säilyvyydestä?
8. Muutamia kuukausia aiemmin luotiin kansalaisaloite nimeltä Järkeä tekijänoikeuslakiin. Allekirjoititko Sinä kansalaisaloitteen?
9. Kerrotko vielä miksi allekirjoitit/miksi et allekirjoittanut (mikäli henkilö ei tiennyt aloitteesta, hänen ei tarvinnut vastata).

Ensimmäiseen kysymykseen sain lakia puoltavia vastauksia paljon. Noin 92 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että tekijänoikeuslaki suojaa artistia/bändiä ja takaa hänelle teoksestaan tulevat ansiotulot sekä oikeuden tulla mainituksi sen tekijänä. Vastaajista noin 8 prosenttia oli sitä mieltä, että tekijänoikeuslaki on kokonaan turha. Osa oli sitä mieltä, että tekijänoikeus on saanut lähiaikoina negatiivista valoa mediassa ja kokivat, että piratismista on tullut ajan myötä ns. hyväksytympää. Monet olivat sitä mieltä, että piratismiin kohdalla rangaistukset ovat kovia verrattuna muihin rikoksiin ja jopa liioiteltuja. Yksi kyselyyn osallistunut henkilö sanoi mielestäni oikein, että tekijänoikeuslaki on:

Laki, jolla pyritään suojaamaan se, että luovan-alan työntekijät saavat työstään ansaitsemansa palkan, sillä luova-ala on työtä siinä missä muukin.

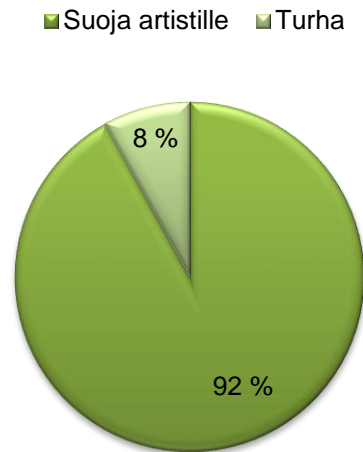
Eräs toinen kyselyyn osallistunut sanoi oikein hyvän kommentin myös:

Näen tekijänoikeuslain hieman kielteisessä valossa mediassa esillä olleiden tapauksien takia. Tapauksissa tuomiot ovat olleet ehdottomasti liioiteltuja.

Eräs haastateltavani kommentoi haastattelun lopuksi näin:

Mielestäni on ylilyöntiä, että waretuksesta voi saada suuremman rangaistuksen kuin seksuaalisesta hyväksikäytöstä.

Mitä sinulle tulee mieleen sanasta Tekijänoikeuslaki?

Kuvio 3. Ensimmäisen kysymyksen vastaukset.

Toisen kysymyksen kohdalla vastaukset olivat yllättäviä. Noin 33 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että piratismi on vain huono asia muusikoiden kannalta. Jopa 67 prosenttia oli sitä mieltä, että piratismilla on sekä hyviä että huonoja puolia. Näin vastanneet sanoivat hyvänä asiana artistien tunnettuuden lisääntymisen ja huonona puolena artistien/bändien tulojen pienemisen. Osa niistä, jotka sanoivat piratismiin olevan huono asia, perustelivat vastaustaan sillä, että se on rikos, mutta nämä henkilöt eivät kuitenkaan uskoneet sen vaikuttavan suuremmin artistien/bändien tuloihin. Yksi haastateltava kommentoi, että:

No ainahan piratismi on väärin, mutta kaikkihan sitä harrastaa, vaikka kuinka kieltäisi. Tunnettavuuden kannalta ihan hyvä, mutta palkallisesti tietysti huono asia. Esim. on hyvä, että iTunes'illa on se, että voit ostaa yhden biisin kerrallaan vain parilla eurolla, mutta eihän kukaan halua alkaa maksamaan semmosia, kun netistä saa ilmaiseksi. Laitontahan piratismi on, mutta sitä ei voida kokonaan poistaakaan.

Yksi kyselyyn osallistunut kommentoi näin:

Mielestäni kyse on molemmista: lisää tunnettuvuutta ja tuo faneja keikoille (-> rahaa bändille) mutta toisaalta se syö virallista levymyyntiä.

Eräs toinen kyselyyn osallistunut henkilö kommentoi, että:

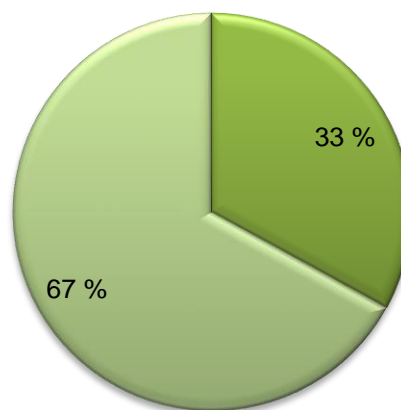
Koen, että musiikkiteollisuus on nykyään loppukäyttäjälähtoisempää ja siitä syystä piratismi hyväksytympää. Internetin takia tarjonta on räjähtänyt käsiin, ja musiikki on kaikkien saatavilla, tulonsaannin kannalta jopa liiankin hyvin.

Seuraava kommentti oli myös erittäin hyvä:

Kaikilla on oikeus saada työstään korvaus, ja piratistin vuoksi näin ei aina käy.

Mitä mieltä olet piratismista?

■ On huono asia ■ Omaa sekä hyviä että huonoja puolia

Kuvio 4. Toisen kysymyksen vastaukset.

Kolmanteen kysymykseen vastanneista noin 8 prosenttia sallisi plagioinnin. Noin 66 prosenttia oli sitä mieltä, että kappaleita tai sen osia ei saa plagioida toisilta ilman lupaa. Kuitenkin 25 prosenttia vastasi, että plagiointi on hyväksyttävää joiltain osin ilman lupaa. Tähän syyksi perusteltiin esim.

Jos kyse ei ole raakakopionnista, vaan musiikki tehdään vain melodiaa kopioimalla, kyseessä ei ole minkäänasteinen kopio.

Jos kyse on hyvin samantyylisestä sävelmästä, ei henkilöä voida syyttää plagioinnista. Yksi haastateltava kommentoi näin:

Mielestäni kopioitavan teoksen tekijälle on maksettava asianmukainen palkkio työnsä jatkokäytöstä, varsinkin jos sävellystä aiotaan esittää julkisesti. Poissulkisin tästä kuitenkin esim. pienien yhtyeiden esitykset pienelle yleisölle ja vastaa-

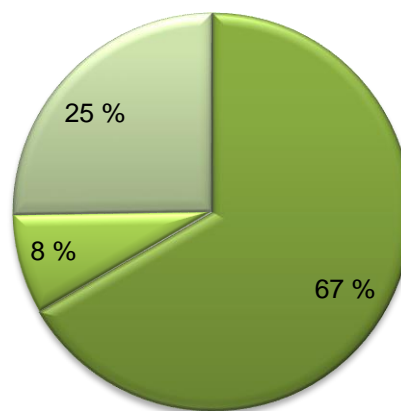
vat tilanteet, pienituloiselta musikolta ei ole mielestäni tarpeellista viedä viimisiäkin rahoja.

Eräs haastateltava esitti hyvän näkökannan:

Plagiointi on vaikea asia käsitellä maallikkona ajateltuna musiikki, koska maallikon korvaan joku osa biisistä voi olla ihan kuin olis jonkun toisen biisistä varastettu, tai sitten ei yksinkertaisesti tunnista edes sellaista vaikka olisikin selkeä kopio.

Sallisitko plagioinnin ilman lupaa?

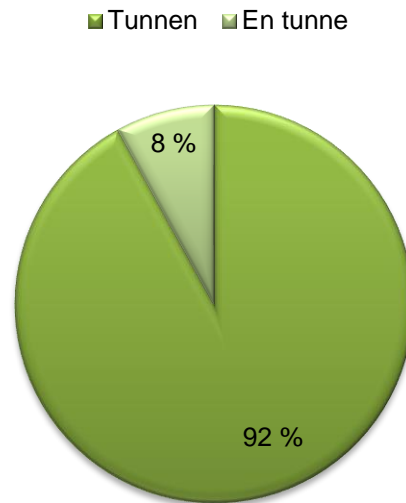
■ En ■ Kyllä ■ Joiltain osin

Kuvio 5. Kolmannen kysymyksen vastaukset.

Teoston järjestönä vähintään nimellisesti tiesivät noin 92 prosenttia vastanneista. Vain noin 8 prosenttia ei tuntenut Teostoa lainkaan. Vastauksissa tuli ilmi sekä positiivisia että kielteisiä mielikuvia Teostosta.

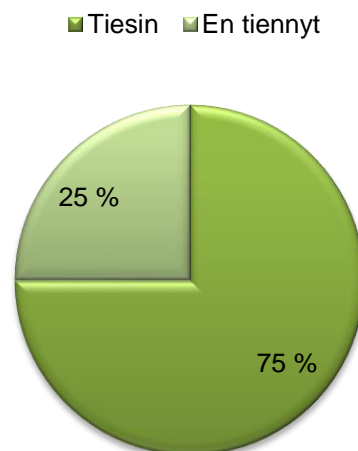
Tunnetko Teosto Ry:n?

Kuvio 6. Neljännen kysymyksen vastaukset.

Seuraavan kysymyksen kohdalla vastaukset olivat melko yllättäviä. Jopa noin 75 prosenttia vastanneista tiesi, että mm. busseissa, takseissa ja yritysten liiketiloissa soitettavasta musiikista pitäisi maksaa korvauksia Teoston kautta. Vain 25 prosenttia vastanneista ei tiennyt asiasta.

Tiesitkö julkisen musiikinesittämisen korvausvelvollisuudesta?

Kuvio 7. Viidennen kysymyksen vastaukset.

Kuudes kysymys liittyi oleellisesti edelliseen kysymykseen, eli kuinka moni piti aiemmin mainittuja korvauksia turhina. Noin 50 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että korvausten maksaminen on aiheellista ja hyvä musiikoiden tulojen kannalta. He pitivät sitä muusikkojen oikeutena saada aiheellinen korvaus ja olivat sitä mieltä, että jos korvauksia ei tarvitsisi maksaa, voisivat mm. yritykset käyttää musiikkia hyväkseen. Tässä perusteltiin asiaa esim. tutkimuksella, jonka mukaan musiikilla on vaikutuksia asiakkaan ostokäyttäytymiseen. Jopa noin 25 prosenttia oli sitä mieltä, että korvauksia ei tulisi maksaa, vaan esim. sen pitäisi riittää, että ostaa cd-levyn ja soittaa sitä. Noin 25 prosenttia ei osannut sanoa, onko korvausten maksaminen hyvä vai huono juttu. Muutama oli sitä mieltä, että radiota pitäisi saada soittaa vapaasti ilman korvausvaatimuksia, mutta muutoin korvauksia pitäisi maksaa. Eräs kyselyyn osallistunut mainitsi, että:

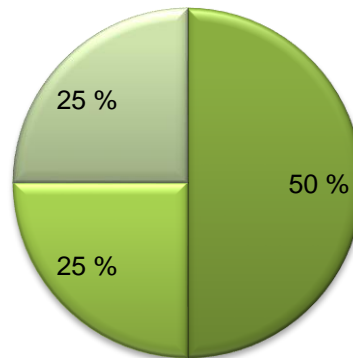
On tutkittu juttu, että esimerkiksi myymälässä soiva musiikki vaikuttaa asiakkaan ostokäyttäytymiseen. Mikäli korvausvelvollisuutta ei olisi, käyttäisivät monet kaupat tekijöitä hyväkseen.

Eräs toinen henkilö kommentoi asiaa:

Asia on kaksiteräinen miekka. yksityis-julkistiloissa kuten yksittäisissä liikkeissä, linja-autoissa yms jos on radio päällä, ei siitä tulisi maksaa. Mikäli tilaan on kuitenkin varta vasten ostettu jotain tiettyä musiikkia esitettäväksi, tästä voidaan periä jotain maksua, koska tällöin joku voi "vain tulla nauttimaan" musiikistakin liikkeeseen.

Onko esityskorvaus mielestäsi liioiteltu?

■ Korvaus on täysin aiheellinen ■ Korvausta ei tarvita ■ En osaa sanoa

Kuvio 8. Kuudennen kysymyksen vastaukset.

Seitsemännen kysymyksen kohdalla noin 51 prosenttia vastanneista oli sitä mieltä, että 70 vuotta tekijän kuolemasta voimassa oleva tekijänoikeuden suoja on sopiva ja näin ollen esim. perilliset voivat hyötyä tästä. Noin 8 prosenttia vastanneista ajatteli, että aika on liian pitkä ja tekijänoikeus voisi olla voimassa vain teoksen tekijän elinajan, mutta he pitivät tekijänoikeuden testamenttaamista silti hyvänä asiana. Jopa noin 41 prosenttia oli sitä mieltä, että aika voisi olla lyhyempi, esim. 50 vuotta kuolemasta. Yksi haastateltavani kommentoi:

Itselle tulisi ainakin mieleen, että lyhyemmällä ajalla kaikki muut voivat saada oikeudet käsiinsä ja näin ollen alkuperäinen artisti painuisi nopeasti unholaan.

Eräs haastateltava kommentoi asiaa:

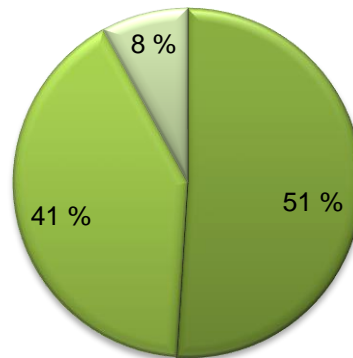
Mielestäni liian pitkä aika, antaa rahaa vain tekijän suvulle ja muille joille se ei kuulu.

Eräs toinen henkilö kommentoi melko samoin tavoin:

Tekijänoikeus voisi kestää luonnollisesti tekijän elämän ajan, sillä hänen työhänsä se on. Ei hitsaajankaan perhe saa tämän kuoltua vielä monta vuotta tämän kuolleen henkilön palkkaa. Voisi kuitenkin olla mahdollista esim, että tekijä voisi testamentinomaisesti siirtää oikeutensa eteenpäin.

Onko 70 vuotta tekijän kuolemasta sopiva aika tekijänoikeudelle?

■ Sopiva ■ Voisi olla lyhyempi ■ Vain elinajan olisi sopiva

Kuvio 9. Seitsemännennen kysymyksen vastaukset.

Viimeisissä kysymyksissä käsittelin kansalaisaloitetta Järkeä tekijänoikeuslakiin. Noin 8 prosenttia vastanneista allekirjoitti kyseisen aloitteen. Jopa noin 92 prosenttia vastanneista ei allekirjoittanut aloitetta ja osa heistä ei tiennyt koko aloitteesta. Noin 8 prosenttia ei-vastanneista kuitenkin olisi halunnut allekirjoittaa aloitteen. Eräs allekirjoittaneista perusteli asiaa näin:

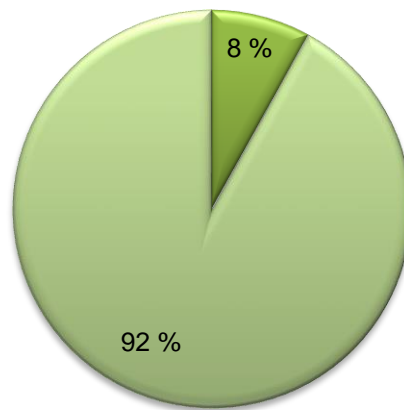
Allekirjoitin koska koen tekijänoikeuslain lakanneen ajamasta tekijän oikeuksia ja siirtyneen sen sijaan välikäsien oikeuksiin tekijän rahoista.

He, jotka eivät allekirjoittaneet mutta olisivat olleet halukkaita allekirjoittamaan, sanoivat mm. näin:

Aloite on järkevä ja nykyaikaa.

Allekirjoititko kansalaisaloitteen?

■ Allekirjoitin ■ En allekirjoittanut

Kuvio 10. Kahdeksannen kysymyksen vastaukset.

7 OMAT PÄÄTELMÄT

Tekijänoikeus on turva taiteilijalle ja ylipäänsä henkilölle, joka luo jotain uutta. Tekijänoikeus kuitenkin syntyy muillekin kuin taiteilijoille, kuten vaikka www-sivujen tekijöille, jollei sopimuksen kautta tekijänoikeus synny toiselle. Käytin sanaa ”turva”, koska tekijänoikeus takaa tekijälle niin aineettoman kuin aineellisenkin tuoton, jonka voi saada luomuksen kautta. Muutoin ihmiset voisivat luvitta ja ilman korvauksia hyödyntää toisen työtä.

Tietyillä osa-alueilla tekijänoikeuden valvonta on kuitenkin hankalaa. Yksi näistä varmasti on piratismi. Piratismiin määrä on lisääntynyt hurjasti ja jotkut ihmiset suhtautuvat siihen melko löysin ottein. Joidenkin mielestä piratismi pitäisi dekriminolisoida. Tämähän siis tarkoittaisi sitä, että kuka vain ja missä vain, voisi jakaa ja ladata esim. musiikkia ilman minkäänlaisia korvauksia ja rangaistuksetta. Monet väittävät, että piratismi ei kaada yhdenkään artistin tai bändin uraa. Eräs haastateltavani sanoi:

Piratismi vie muusikon palkan. Tämän päivän muusikoiden palkka koostuu soite-tuista keikoista ja monesta pienestä asiasta, ei levymyynnistä (kiitos piratismiin). Piratismi on tehnyt muusikon ammatista äärimmäisen vaikean.

Levymyynti ja kappaleiden myynti mm. internetissä on silti muusikolle iso tuotto ja osa hänen palkkaansa, sai hän kuinka paljon tahansa. Hyvä vertauskuva voisi olla se, että verottajan lisäksi joku kolmas osapuoli tulee ja nappaa palkasta pienen, tai isonkin osuuden itselleen. Kannattaa siis ajatella, että ostamalla suosikkiartistin tai –bändin cd-levyn, tukee häntä tai heitä.

Piratismia on kovin vaikeata enää saada kokonaan poistettua. Jos kaikki laittomasti musiikkia hankkineet joutuisivat suorittamaan jonkinlaisen rangaistuksen, saisi todella moni sakkoja tai vankilat täytyisivät. Yksi haastateltavani kommentoi piratismiin alkusyyyn olevan mm. kalliissa levyjen hinnoissa ja myös siinä, että ns. eksoottisimpien bändien, eli vähemmän tunnettujen bändien levyjä voi olla vaikeampi saada, mistä olen samaa mieltä. Näin ollen pitäisi siis löytää jokin vaihtoehtoinen ratkaisu.

Yksi osa muusikon palkkaa on myös julkisesta esittämisestä ja esiintymisestä saatu korvaus. Tässä on verrannollisena se, että mitä maineikkaampi muusikko, sitä enemmän hän ansaitsee esityskorvauksien kautta. Luen tähän myös Teoston tilittämät korvaukset. On tärkeää, että yritykset ja yhteisöt maksavat Teostolle korvauksia, jotka tilitetään muusikoille. Pienikin korvaus on iso asia muusikolle. Tässä voi taas ajatella edellisessä kappaleessa ollutta palkkavertausta.

Itse ajattelen lainkohdista ja niiden muuttamisesta niin, että silloin kun tekijänoikeuslaki ajaa parhaimmalla tavalla muusikon etua ja tuo hänelle niin aineettoman kuin aineellisenkin hyödyn, voin sanoa olevani tyytyväinen. Laissa on joi-tain epäkohtia ja laki on itsessään jo melko epäselvä sekä vaikealukuinen, jolloin lakia tulisi kehittää enemmän muusikkoa palvelevaksi. Taiteenala on sinäl-lään hankala ala: joidenkin taidemuotojen väärinkäyttö on melko helppoa, rikkei-tä voi olla valvovien tahojen hankala huomata toisinaan ja korvaukset taitavat melko helposti jäädä maksamatta. Näin ollen myös valvontajärjestelmää tulisi kehittää, mutta on sitten jo hyvin eri asia onnistuuko valvonta 100 % ilman, että mennään hyvin valvottuun elintapaan, jolloin sinua seurataan vuorokauden ympäri seurantalaitteiden, lukijoiden, valvontakameroiden ja ynnä muiden laitteiden avulla. Eli lyhyesti sanottuna sinua seuraa kaikinäkevä silmä eikä mikään te-kosi ole salassa. Toisaalta myös rangaistukset tulisi mitoittaa oikein: rangaistus-järjestelmä toimii omituisesti nykyään, piratismista saa todella isoja tuomioita verrattaessa esimerkiksi seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai vaikka murhaan. Piratismiin yms. liittyviä tuomioita voitaisiin keventää, ainakin hieman ja taas nämä muut mainitsemani pitäisi tuomita raskaammin. Monessa suhteessa teki-jänoikeuslaissa, eli itse laissa, sen valvonnassa ja rangaistusjärjestelmässä olisi mielestäni löydettävä kultainen keskitie.

Haastatteluista saamistani vastauksista olin jokseenkin yllättynyt, mutta positiivisesti. Haastateltavani esittivät hyviä kantoja, joita en itse aina tullut ajatelleek-si. Haastatteluun osallistui niin musiikin käyttäjiä kuin myös itse muusikoitakin ja olin iloinen, kuinka erilaisia ajatuksia he esittivät. Haluan kiittää kaikkia haastat-teluun osallistuneita, sillä he ovat olleet iso tuki työlleni ja kehittivät ajatuksiani.

LÄHTEET

Copy Control. Wikipedia. Viitattu 1.4.2014. http://fi.wikipedia.org/wiki/Copy_control.

Järkeä tekijänoikeuslakiin 2013. Kansalaisaloite –palvelu. Viitattu 16.1.2014. <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/70>.

Kotilainen. 2005. Rootkit-kopiosuojaus rikkoo tekijänoikeuksia. Tietokone.fi 18.11.2005. Viitattu 1.4.2014. http://www.tietokone.fi/artikkeli/arkisto/2005/rootkit_kopiosuojaus_rikkoo_tekijanoikeuksia.

Mannila, M. 2006. Oikeus Hyväksyi sovinnon Sony BMG-kopiojutussa Yhdysvalloissa. Diditoday 24.5.2006. Viitattu 1.4.2014. <http://www.digitoday.fi/viihde/2006/05/24/oikeus-hyvaksyi-sovinnon-sony-bmg-kopiojutussa-yhdysvalloissa/20067689/66>.

Nurminen, J. 2013. Järkeä tekijänoikeuslakiin vaativa kansalaisaloite luovutetaan. Yle uutiset 26.11.2013. Viitattu 1.4.2014. http://yle.fi/uutiset/jarkea_tekijanoikeuslakiin_vaativa_kansalaisaloite_luovutetaan__allekirjoitukset_lahes_52_000/6953294.

Pitkänen, M. 2014. Järkeä tekijänoikeuslakiin –aloitteesta keskusteltiin eduskunnassa. After dawn 6.2.2014. Viitattu 1.4.2014. http://fin.afterdawn.com/uutiset/artikkeli.cfm/2014/02/06/jarkea_tekijanoikeuslakiin_-_aloitteesta_keskusteltiin_eduskunnassa_lakia_tulee_uudistaa.

Sisältö- ja luovanalan toimijat. 2014. Sisältö- ja luovanalan toimijoiden kannanotto. Teosto 4.2.2014. Viitattu 1.4.2014. <http://www.teosto.fi/sites/default/files/files/Yhteiskannanotto04022014.pdf>.

Tekijänoikeus Suomessa. Wikipedia. Viitattu 25.11.2013. http://fi.wikipedia.org/wiki/Tekij%C3%A4noikeus_Suomessa.

Tekijänoikeuslaki 8.7.1961/404.

Teosto 2013a. Mihin tekijänoikeutta tarvitaan. Viitattu 25.11.2013. <http://www.teosto.fi/tekijat/usein-kysyttya/141/179>.

Teosto 2013b. Tekijänoikeus. Viitattu 25.11.2013. <http://www.teosto.fi/teosto/artikkelit/tekijanoikeus>.

Teosto 2013c. Mitä tarkoittaa julkinen esittäminen. Viitattu 25.11.2013. <http://www.teosto.fi/kayttajat/usein-kysyttya/231/234>.

Teosto 2013d. Yrityksessämme soi vain radio. Viitattu 25.11.2013. <http://www.teosto.fi/kayttajat/usein-kysyttya/231/236>.

Teosto 2013e. Olen jo maksanut korvauksen ostaessani cd-levyn. Viitattu 25.11.2013. <http://www.teosto.fi/kayttajat/usein-kysyttya/231/238>.

Teosto 2013f. Ravintolassani esiintyy bändi, jolle maksan palkan. Viitattu 25.11.2013. <http://www.teosto.fi/kayttajat/usein-kysyttya/231/239>.

Teosto 2013g. Mikä Teosto on. Viitattu 25.11.2013. <http://www.teosto.fi/teosto/artikkelit/mika-teosto>.

Teosto 2013h. Organisaatio. Viitattu 25.11.2013.
<http://www.teosto.fi/teosto/artikkelit/organisaatio>.

Välimäki, M; Nikula, J. 2005. Varo kopiosuojattuja ”CD-levyjä”. Viitattu 1.4.2014.
<http://www.ffi.org/tekijanoikeus/aanitteet/cd.html>.